

Kalandozás az időben

Hátrányos helyzetű gyermekek művészeti nevelése az érdi Csuka Zoltán Városi Könyvtárban

1. Bevezető

A program megvalósítására a Társadalmi Megújulás Operatív Program „Tudásdepó-Expressz” - a könyvtári hálózat nem formális és informális képzési szerepének erősítése az élethosszig tartó tanulás érdekében című pályázat keretében, a „Pest megyei tudásexpressz” rendezvénysorozat részeként került sor, melynek alapvető célja a könyvtárak és iskolák együttműködése a tanulásért, az olvasásáért és a digitális kompetenciáért.

2. Célok, feladatok

A program legfontosabb feladata, hogy fejlessze a célcsoport tanulóinak olvasási kultúráját, interdiszciplináris szemléletmódját, megismertesse velük a könyvtár adta széleskörű lehetőségeket. Pozitív élményeken keresztül tudatosítsa bennük, hogy a könyv, az olvasás és ezek kapcsán a könyvtár segítőkjűk lehet mindennapjaikban.

A résztvevő gyermekek hátrányos, néha halmozottan hátrányos helyzetűek, egy részük speciális nevelési igényű is.

Hátrányos helyzetű gyermek, tanuló az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, illetve akiknek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította. E csoporton belül **halmozottan hátrányos helyzetű** az a gyermek, az a tanuló, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetében a tankötelezettség beállításának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, az a tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek.

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a gyermek, tanuló, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján

a) testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos,

b) pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott (pl. dyslexia, dysgraphia, dyscalculia, mutizmus, kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar)

Ők azok, akik családi hátterük vagy fogyatékoságuk okán segítségre szorulnak abban, hogy olvasóvá, könyvtárlátogatóvá váljanak.

A program megvalósítása kapcsán készülő kiadvány célja, hogy a foglalkozássorozat részletes leírásával az adaptálható legyen a megye (és bármely más település) könyvtárai, könyvtárosai, pedagógusai számára, ezzel is segítve környezetünk hátrányos helyzetű gyermekeinek társadalmi integrációját, felzárkózását.

3. Az érdi program résztvevői

3.a. Intézmények: - az érdi Csuka Zoltán Városi Könyvtár *Gyermek és Zenei Részlege*

- Móra Ferenc Általános Iskola, Érd, mely intézmény specializálódott a kistérség (Érd, Tárnok, Sósokút, Ercsi) speciális nevelési igényű gyermekeinek ellátására

- Bolyai János Általános Iskola, Érd

3.b. Személyek: - Kovácsné Mogyorósi Erika (CSZVK)

- Veresné Kálmán Vilma (CSZVK)

- Nida Judit (CSZVK)

- Tóthné Takács Krisztina (Móra F. Ált. Isk.)

3.c. Résztvevő korcsoport: 8-12 évesek

Években, és nem iskolai osztályokban határoztuk meg a célcsoport tanulóinak korát, hiszen a Móra F. Ált. Iskolában a különböző osztályokban tanuló gyermekek életkora gyakran nem azonos a megszokott általános iskoláéval.

3.d. - Az egyes foglalkozásokon résztvevő tanulók száma: 20-25 fő

- A foglalkozások helyszíne: CSZVK *Gyermek Részlege* (5 alkalom)

CSZVK *Zenei Részlege* (1 alkalom)

• A foglalkozások időtartama: 90-100 perc

4. A megvalósítás formája

4.a. A program megvalósítására foglalkozássorozat keretében kerül sor, melynek címe: „Kalandozások az időben”. Minden alkalommal „elutazunk” egy történelmi korba és az adott korszak érdekességei közt kutakodunk a könyvtár adta lehetőségek segítségével. A foglalkozások fontos részét képezik a néprajzi,

nemzeti hagyományokra épülő vonatkozások, melyeken keresztül a nemzeti kultúra alapjaiból is ízelítőt adhatunk.

4.b.A foglalkozások összeállításának legfontosabb szempontjai:

- **olvasás- és könyvközpontúság:** könyves környezetben, az adott témához kapcsolódó könyvek kézbevétele, egyes részletek felolvasása része minden találkozásnak
- **élmények nyújtása:** nem az iskolai történelem tananyag, az abban foglalt ismeretek átadása a célunk, hanem a gyermekek gondolkodására, kreativitására építve szórakoztató formában ismerkedünk az egyes korszakok érdekességeivel, jellemzőivel.
- **integráció:** ép és sérült, különböző környezetből érkező, különböző jellegű hátrányokkal küzdő gyermekek együttes, fejlesztő együttműködése, közös cselekvése a cél
- **komplexitás (tartalmi és fejlesztésbeni):** Tartalmi: Az egyes témakörök feldolgozása (történelem, természetismeret, zenetörténet, képzőművészet, irodalom, viselkedéstörténet, higiéné; fejlesztésbeni: olvasási készség, íráskészség finommotorika, képzelőerő, csapatmunka, manuális készség.
Az olvasás, a könyvek szerepének hangsúlyozása mellett szerepet kap a zenei ismeretek terjesztése, a zenei képességek fejlesztése. Kihasználjuk a játék- és dokumentumfilmek, valamint a hangoskönyvek által adott lehetőségeket. A kézműves, rajzos elemek beépítésével szerzett örömök, sikerélmények kiváló teret biztosítanak a személyiségfejlesztésnek. Építünk a célcsoport tagjainak természetes, gyakran különleges adottságaira, képességeire, úgymint: az átlagostól eltérő ritmusérzék, zenei érzékenység, a hagyományostól eltérő színvilág, stb.
- **interaktivitás:** minden foglalkozás közös cselekvésen, és nem direkt ismeretközlésen alapul. A gyermekek aktív tevékenysége révén alakul ki a találkozók szellemi és tárgyi eredménye. Cél, hogy a résztvevők minden foglalkozás végén hazavihessenek magukkal valamilyen saját kezűleg készített, az adott történelmi korszakra jellemző „alkotást”, ezen keresztül is üzenünk a szülőknek, tudatosítva bennük tevékenységünk hasznos voltát.

5. A foglalkozások tematikus beosztása, ütemterv

- 2009. október 20. : Őskor
A foglalkozás felelőse: Tóthné Takács Krisztina
- 2009. november 24. : Ókor
Veresné Kálmán Vilma
- 2010. január 26. : Középkor - egyetemes
Tóthné Takács Krisztina
- 2010. február 23. : Középkor - magyar
Kovácsné Mogyorósi Erika
- 2010. március 23. : Újkor, reformkor
Nida Judit
- 2010. április 20. : Múltból a jövőbe
Nida Judit

6. A kiadvány elkészítésének alapelvei

6.a. A kiadvány felépítése:

- általános bevezető, célok ismertetése - a fent megfogalmazottak
- minden foglalkozáshoz: - részletes forgatókönyv
 - felhasznált zenei, irodalmi, stb. anyagok, részletek pontos megnevezése
 - segédeszközök, szemléltető eszközök, kézműves

munkákhoz

anyagszükséglet, stb. részletes leírása,

bemutatása

- irodalomjegyzék